

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
Egész évre — — 240 L | Negyed évre — 60 L
Fél évre — — 120 „ | Egyes szám ára — 6 „
Nyilttér szavanként 6 L.

Alapította: ifj. Szántó Károly.
Felelős szerkesztő: Dr. BOCZ SOMA
Kiadóhivatal: „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“

Megjelenik minden vasárnap.
Mindennemű pénzküldemények a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“ címére küldendők.
Hirdetések árszabály szerint. — Kéziratok nem adatnak vissza

Az ötvenegyezer leu vizsgadíj.

A kolozsvári Református Leányfőgimnázium a napokban kezdte meg, az állam által delegált, fajtiszta román vizsgáló-bizottság rettegett ellenőrzése mellett a félévi vizsgálatokat. A vizsgákért 51.040 leu vizsgadíjat fizetett le előzetesen a román kultúra ellenőrző képviselőinek a nyilvánossági jogában elgáncsolt magyar intézet, — legitim tiszteletdíj címen, ami 6—8 tanügyi képviselő között részarányosan felosztva, igazán tekintélyes mellékereseti summa, pláne az ilyen rut, goromba téli időben. Csak csodálni tudjuk Anghelescu miniszter ur atyai gondoskodását, mellyel nem feledkeznek meg töméntelen milliói mellett a kultur „zóná“-ban 50%-os fizetéstöbblettel működő inséges román professzorokról sem, mert, hogy csurranjoncseppenjen valami számukra is: a reformátusok egyetlen leányiskolájának nyilvánossági jogát tolja ki — ad graecas calendas — megoldandó állami feladatnak. Mert mégis csak elsőbbségi feladata a balkáni mentalitással felépített jogállamnak az, hogy elsőrendű polgárai, a románizáló kultúra végvidéki heroldjai, egy kis megérdemelt „mellékereset“-hez hozzájuthassanak, semmint hogy másod, vagy harmadrendű stráinek (?) letagadhatlan jogai és kulturális igényei érvényesülhessenek. Így aztán, a nyilvánossági jogsultság függő kérdése mellett, a kolozsvári református leányfőgimnázium félévi vizsgálatai felé a román kultúra kolozsvári alkalmazottai úgy tekinthetnek mindig, mint a bibliai szegény héberek a „szombat-évre“, amikor is a Jehova rendelkezéséből éppen ők arathattak bőségesen, akik t. i. egy barázdát sem szántottak s egy maroknyi árpát sem vetettek.

Nagyszerű socialis gondoskodás Jehovától is, de Anghelescu miniszter urtól is! Anghelescu miniszter urtól pláne nagyszerű, mert amíg Jehova csak egyszer engedett egy esztendőben aratási időt még a szombati évben is, addig Anghelescu ur mindenható, csodás hatalma éppen két aratást parancsolt meg: egyet karácsony után ötvenegyezer leuval és egyet júniusban megint ötvenegyezer leuval.

Azonban tul a földi mindenhatók nagyságának szemléletéből eredő megilletődésünkön, sietünk kijelenteni, hogy ez a vizsga dolog szégyene nemcsak a román kultúrának, nemcsak a Trianonban összefünyölt európai civilizációnak, de szégyene a romániai ma-

gyarság tespedő tehetetlenségének is. Hát lehetséges az, hogy 760 ezer magyar református ne részesüljön abban a csekély méltánylásban sem, hogy egyetlen leányiskolája megkapja a nyilvánossági jogot? Hát lehetséges az, hogy a törvényben előirt összes feltételek pontos betartása s a modern pedagógiai követelmények példás megoldása mellett is, ez a modern s hivatása magaslatán álló magyar kultur-intézmény olybá vétessék, mint valami zug tánc- és illemtanoda? Hát elkell-e túrni tovább is — a gyapjasokat is megszegyenítő táv-türelemmel — hogy Anghelescu ur és hogy a liberális magyarfaló tanügyi felsőbbtség még csak a füle gombját se mozdiítsa meg számtalan formában és kimondhatatlan sokszor megismételt kérésünkre? Hát az a világ legtermészetesebb rendje, hogy 760 ezer magyar református sürgető instanciájára alattomos fanarióta huzavonával, legitimált vizsgabiztosai bakssissal intézzék el olyan elemi kulturális jogainkat, melyeket nemcsak az alkotmánytörvény, de a nemzetközi ellenőrzés oltalma alá helyezett trianoni békeegyezmény is biztosít, sőt követel számunkra?!

Ezt az ötvenegyezer leu vizsgadíjat aláhuzottan ajánljuk parlamenti képviselőink éber figyelmébe, mert — legyen a mi lesz, — de tovább már nem tudunk várni és fel vagyunk készülve arra, hogy ezzel a kulturális szégyenével Romániának a művelt Nyugat közvéleménye elé megyünk. Megakarjuk kérdezni a civilizált világtól, hogy a kisebbségi magyar gyermekeknek hihetetlen drukkos, félelmetes, még éjszakai nyugalmukat is álomrémképekkel terhelő vizsgai idegfeszültségét: természetesnek, jogosnak és méltányosnak tartja-e még a karácsonyi szünidőn is? Mert a Ref. Leányfőgimnázium 319 növendékének a betlehem csillagragyogás sem nyújtott mást már évek óta, mint kegyetlen, ünneprontó, frászbba hajszoló félelmet és gyötrődést attól a — pénzzel és szívdobogással busásan — megfizetett félévi vizsgától, amelyik az ötvenegyezer leu tanbaksisért, a magyar kultúra elföldeléséért minden esztendőben kétszer vág végig Anghelescu magán-ostorával 319 ártatlan, gyöngye magyar leánygyermeknek a hátán.

Ha Romániának konszolidációra van szüksége, tüntesse el ezt a rémet, ezt a szégyenletes fekete foltot az állam életéből, mert ha nem: mi a nagy Pestalózi hazájáig fogunk kiáltani — de profundis — fényért, világosságért,

jogért, gyermekeink karácsonyi álmaiért!

Gergely Ferenc.

Mi fenyegeti városunkat?

Városkánk kiesett a világ forgásából, kikapcsolódtunk a szédítő arányokat öltő ipar- és kereskedelemről, nincs semmink a mi életet, mozgást hozna erre az elhagyott helyre s nincs senkink, ki azzal törődne, hogy megállítsa ezt a visszafejlődést. A tobzódó élet közepette úgy állunk nagy magunkra hagyatottságunkban, mint Hamupipőke. A természetől mindent megkapott e hely, hogy élhessen, fejlődhessen s az emberek nemtörődömsége mégis lassu sorvadásra ítélte. Gazdag szántóföldek, hatalmas erdők övezik s bővizű patakok partján fekszik, Erdély egyik legforgalmasabb utvonalaának közvetlen közelében s mégis hosszú és mély téli álmodat alszik. A száz éves omladozó házakban csendesen folyik az élet és szaporodik a gond. Nincs kinek dolgozni, nincs kinek eladni, megakadt az élet itt. S ebbe a bénító nyugalomba hírek járnak, keringenek, melyek ha igazak, megérdemlik, hogy őszinte nyíltsággal foglalkozzunk velük, ha pedig téves információk alapulnak, akkor is érdemes felhívni rá a figyelmet, hogy bekövetkezésétől féljünk s hogy mindent megtegyenek a város érdekében az illetékesek, esetlegesen is felmerülhet ilyen tervek ellen.

Nem kevesebbről van ugyanis szó, mint arról, hogy a városnak bár közvetve is, de egyetlen idegen forgalmi szerve, a hadkiegészítő parancsnokság székhelyét május elsejével Dévára teszi át. E lappangó hirt egyik dévai laptársunk már mint tényt közli. Pár ezer ember katonai ügyét intézi ez a katonai szerv s ez a pár ezer ember az év folyamán az egész vidékről Szászvárosra özönlik, itt tölt pár órát, napokat, hozzájárulva nagyban ahhoz, hogy fokozza a fogyasztást, hogy megélénkítse üzleteink forgalmát. E székhely áthelyezés természetesen magával hozná az intézmény tiszti, altiszti karának és ezek hozzátartozóinak is a távozását.

Közelről érintené tehát mindenképpen városunkat a hadkiegészítő kilátásba helyezett távozása, de sokkal súlyosabb és következményekben még mélyebben ható az a hír is, mely háziezredünknek távozását bocsátotta világba, — melyet bár fentartással közlünk, — de mert ennek a hírnak elég plauzibilis alapot adott a fáma, kénytelenségből foglalkozunk vele. A város tulajdonát képező kaszárnyák bérösszege körül felmerült súlyos differenciák (állítólag 50%-os differencia volna a kért és a megajánlott bérösszeg között), továbbá az a körülmény, hogy állítólag számos más város a legmesszebbmenő kedvezmények nyújtásával igyekszik háziezredünk végleges áthelyezésére birni a hadügyi kor-

mányt, oly okok, melyek indokoltá tehetik a mai spórlásra kényszerített világba egy olyan intézkedésnek a megszülethetését, mely megfosztaná városunkat éltető elemétől, a katonaságtól. Egy ilyen intézkedés messzemenő sulyos következményeinek bizonyára teljes tudatában feltételezzük, hogy városunk vezetősége mindent elkövet, még messzemenő és látszólagosan anyagi vesztesége dacára is, hogy megelőzzön egy ilyen természetű elhelyezést, mely alapján ingatná meg a kereskedők, iparosok, termelők existenciáját. A város fogyasztóinak közel 25%-os apadása oly veszteség, mely messze felülmúlja a bérkülönbséget és semmivel nem mentheti a kérdésben felelősek esetleges mulasztását a várossal szemben. Ne hagyjuk távozni városunkból ezt a kis életet is, mert akkor igazán halott város leszünk, hol az adóprás is csak ideig-óráig kapna még préselni való áldozatot. Z. o. é.

A Református Dalárda műsoros estélye.

Az erdélyi színészeti-művészeti főfelügyelő hibába hivatkozott arra, hogy diletánsok felett nem gyakorol ellenőrzést, mert bizony csak az ő akadémikusodása tette lehetetlenné, hogy a Ref. Dalárda az „Obsitos“ c. kedves dalműben vonultassa fel kipróbált és sok sikert aratott műkedvelői gárdáját. Nem volt mit tenni mást, mint alig 3 nap alatt filmszerű gyorsasággal összehozni és betölteni azokat a programpontokat, melyekkel a dalárdisták mégis nyélbe üthették a szép sikerű műsoros estélyt. Már az tény is, hogy sebbel-lobbal, az előkészületi lehetőség minimális időtartamán is jóval alul maradó pár este alatt, tudták összehozni „beugrás“ szerűen a gazdag és változatos műsort: elismerésre és dicséretreméltó teljesítmény volt a Dalárda részéről. Tárnyilagosan leszögezhetjük, hogy a parázs előadás, ha az említett kivülfekvő okok miatt, az eddigi magas nivót nem is ütötte meg minden pontjában, mégis egy nagyon kedves, nagyon derűs, kellemes estében volt részünk.

Minthogy helyszűke miatt részletes kritikát nem írhatunk, azért csak egy pár elnagyolt ecsetirással emlékezünk meg az estély pompásabb színteljeiről.

Gyönyörű volt a magyar szóló! Nagyon megtapsoltuk a negédes, rithmikus és diszkrét tűzes magyar táncot. Hát szépen is lejtették, bokázták, figurázták, csárdásunk páratlan szépségeit. Hiába! Csokonaynak örökre igaza van, mikor ezeket mondja a Dámák diadalában:

„Csak a magyar tánc az, melynek nincsen [párja, Sehol e világon, heted-hét országba!“

Az estély legkiemelkedőbb és legsikerültebb száma a Vig Imre hegedű játéka volt. Ennek az egyre izmosodó, fiatal tehetségnek ez estélyi szereplése: határozottan művészi volt. Zeit: „III. Schüllerkoncert“ c. hegedű szólóját nagy zenei intelligenciával, technikai virtuozitással interpretálta.

A művészi teljesítményhez méltó volt a Weltzer Vilhelmine zongora kísérete is. Meg kell adnunk, hogy gyönyörűen zongarázik és kísérőnek egész Szászvároson a leghálásabb kísérő.

Az estély többi pontjai közül még a „Katalin“ c. vigjátékot ragadjuk ki amelyiknek fordulatossá ötletes pózaiban a derék műkedvelők sok derűt s harsány kacajt váltottak ki a publikumból.

A szépen sikerült estélyt reggelig tartó tánc követte. Annyi volt a táncoló fiatallem-

ber ez alkalommal, hogy az egyenesen feljegyzésre méltó — az utóbbi évek álmatag farsangi krónikáihoz képest. Riporter.

Ilyenek vagyunk mi.

A kaszinóban voltam s az olvasóteremben nagy figyelemmel ujságot olvastunk. Kíváncsi voltam, hogy mi érdeklí az olvasó bácsikat és ifjakat s végig kérdeztem őket illő csendben, hogy mi is van az ujságban új és érdekes dolog. Uni sono, kivétel nélkül nagy rezignáltan állapították meg szépen sorban, hogy bizony türes az ujság, nem hoz semmi újat, pedig nem is a „Szászváros és Vidéké“-t böngészték, hanem a nagy napilapokat. A mai idegvilágban ime eljutottunk odáig, hogy semmit sem találunk egy 16 vagy több oldalas lapban, ami érdekelne s lekötne az olvasók figyelmét. Pedig rengeteg mindenféle dolog van mindegyikben összeírva, de mert a mai világ rendje úgy van beállítva, hogy naponként kevés kivétellel ugyanazok a dolgok történnek, csak a név és a hely változik, ez az örökös egyformaság untatja az olvasókat és ezért nem talál soha fantáziájuk eléggé érdekes s lekötő hirádat.

Ha figyelemmel kísérjük nagy napilapjainkat, szinte teljes bizonyossággal előre meg is lehet mondani, hogy mit is rejt magában a még fel nem bontott ujság. Az első oldalon a nacionalista és liberális pártiak szélmalomharca szerepel. Ellenzéki vezérek felcsaptak jósoknak és színes rakétájú interjúban örökös egyformasággal buktatják meg a magas kormányt. A kormány pár sorral lennebb azonban nem akar és nem fog megbukni. Titulescu, ki jelenleg külföldi főziskolában puhítja a nagy entente kormányfőit, hol a szent Móric, hol a szent Euzébia rendjelekkel kitüntetve vándorol egyik fővárosból a másikba. Már egész külön vonatok cipelik utána a sok fényesebbnél-fényesebb ígéretet. A második oldalon már megkaptuk a nagy külföldi kölcsönt, melyet egy alsóbb hasáiban ugyan nem utalnak ki készpénzben, hanem csak ócska vasban, tekintettel a harmadik oldalon olvasható, egyre gyakoribbá váló sikkasztásokra.

Ezek után rátérhetünk egy-két gyilkosságra, hol valamelyik nagy város közepén, hol a kanyargó országút valamelyikének elhagyottabb pontjánál. A tudósítók már szégyenkezve jegyzik meg a híradás végén, hogy a tetteseknek sikerült nyomtalanul, de a rablott holminknak teljes birtokában meglógni. A gyilkosságokról az átmenetet a betevők s részvényesek bizalmának egy-egy bankbukás keretében történő kivégzéséig, kellemesen szakítja meg egy-egy szenzációs öngyilkosság pertraktálása s mindezeket árvíznek, orkánnak, földrengésnek vagy nagyobb tűznek a leírása követi. Miután mindezek a dolgok városunktól jó messze történnek, természetesen Néroi nyugalommal vétetnek tudomásul. A napi hírek igazán érdektelenek. Több e rovatban a hirdetés, mint a hír. Néhol természetes halállal meghal néhány ember, vagy X ur Bivalybikszádról eljegyzik Y urleányt Mucsá kies városából. Egpár koponya is beverődik korcsmai pajzánkodás következtében s csak úgy időtöltésből megvernek néhány apró sorban egypár zsidó atyafit is. A művészeti rovat már élénkebb. Minden napra esik egy-egy szenzációs premier, hogy aztán más napra a kitűnő darab bukott társaival együtt eltűnjön örökre. Néha egy-egy filmdiva válik el az urától, anélkül, hogy tudta volna az olvasó, hogy az illetők már házasságok is voltak. A közgazdasági rovat a fize-

tésképtelenségekről regél, ami, tekintve azt, hogy fizetőképességünk már csak a mondák világának egy régi szép epizódja, szintén nem indítja meg a lelkeket.

A legutolsó oldal rengeteg hazug reklámja között már akad egyesek részére izgatóbb olvasmány is. A „Házasság“ rovatban egy csinosnak mondott árva már hetek óta kelletlenül magát két millió készpénzzel és öt milliót érő ingatlannal. Városunkból a deresedő s erejének téves tudatában levő aranyifjak közül már nem egy irt az „Árva“ jellegére a lap kiadóhivatalába, de úgy látszik, a gazdag és csinos árvának szászvárosi fiu nem kell, mert még mindig tovább árulja magát. Ez az anyagilag jól alátámasztott lányka pedig elférne valamelyik helyi luftos szívében és zsebében.

Ezzel aztán össze is csaphatjuk az ujságot. Tényleg nincs benne semmi említésre méltó. Minek is nyomtatják s ha már nyomtatják, miért is vesszük meg s ha már megvettük, miért is olvassuk el? Miért? —b—

HIREK.

Egy porszem elindult

a nagy semmiből a rögzös élettra s az emberi sorsoknak minden fázisán keresztül törtetett a nagy cél: a megelégedettség, a boldogság felé, honnan visszanezve, megbocsát az ember a multnak minden szenvedésért s hálás az Életnek, a jövőnek minden szépségéért. De fent, már-már az életcsúcson a halállal találkozott. Lopva jött érte meglepte álmában, mikor nem védekezhetett ellene. Örzője volt a mások életének s egy örízhetetlen percben elvesztette a magát. Nem a halottat gyászoljuk, az élőket siratjuk, kik itt maradtunk. Üditő álomból örök álomba sülyedt a halott, hol talán boldog öntudatlansággal az elképzelt életet álmodja tovább. De itt maradtak az élők. Napsugaras reggel helyett a halálnak sötét árnyéka homályosítja el a szemet, a tegnapi folytatása helyett a mának rideg ténye dermeszti meg a szívet. A semmiből jöve, a semmibe tűnve kis stáció, csak az Élet, piszkos várótermekkel s muskátlis ablakkal. Ugy becézzük, hívjuk, tartjuk, verekedünk és könyörgünk érte s mégis a leghálátlanabb s a legrosszabb hozzánk. Megmutatja az ígéret földjét: az egész világot, minden bűnével, szépségével, jóságával együtt, hogy aztán elvigye magával társa, a Halál a lelket, a nagy semmibe, mely titokzatos és örökkévaló s csak a test marad meg itt, bus siratónak döbbenetes emlékeztetőnek. A lélek eltűnik, valahol messze talán csillagról-csillagra vándorol, egy új testet keresve, vagy elenyészik a nagy semmibe, a titkok országába. Vagy talán el sem hagy a lélek, de meghal bennünk és velünk, talán csak egy hatodik érzék, mely feleli a multat, siratja a jelent és reményli a jövőt, talán csak egy villamos szikra, mely élteti a testet s elég egy picinyke erecske, mely megpattan bennünk, hogy kialudjon örökre. Akárhogy van, Istennek balján ülünk mindannyian, nagy élet siratásában s örök halál várásban. —b—

— A sikos járda áldozata. Himmler Hermann terménykereskedő a mult héten a sikos járdán elcsuszva combtörést szenvedett. A 98 éves öreg ur — testi és szellemi frissesége dacára mégsem birta ki a sulyos törés következményeit s f. hó 3-án meghalt. Temetése f. hó 5-én ment végbe.

— **Halálozás.** Dr. Nendwich Vilmos sebész orvos elete 38-ik évében szivszélhűdés következtében f. hó 4-én váratlanul meghalt. A tragikus sorsu fiatal orvos temetése f. hó 6-án ment végbe az egész város közönségének őszinte részvéte mellett.

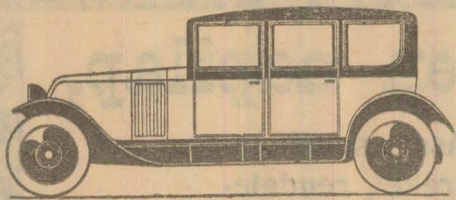
— **Konfirmáció felhívás!** A ref. egyház vezetősége felhívja az érdekelt szülőket és növendékeket, hogy a konfirmációi oktatás február hó közpén kezdetét fogja venni, miért is február 14-ig minden konfirmálni óhajtó jelentkezzék beírás végett a II-ik lelkesi hivatalban. Késlekedő s a pontos jelentkezést elmulasztó növendékek nem bocsáthatók konfirmációra. Iparosok tanoncaikat szintén kéretnek pontos időben bejelenteni konfirmálás végett a II-ik lelkesi hivatalnál.

— **A szászvárosi állami anyakönyvi hivatal házassághirdető tábláján a következő házassulandókra vonatkozó kihirdetések vannak kifüggesztve:** 1. Filipesc Miklós 25 éves gör. kel. vallásu nőtlen földmives szászvárosi lakos és Dudás Janka 29 éves gör. kel. vallásu özvegy, lunkányi lakos. 2. Simedrea György 33 éves gör. kel. vallásu nőtlen földmives és Jurj Firanda 30 éves gör. kath. vallásu, elvált, mindketten szászvárosi lakosok. 3. Majer Mihály 24 éves izr. vallásu nőtlen kereskedő szászvárosi lakos és Berkovits Sarolta 22 éves izr. vallásu hajadon, vulkáni lakos.

— **Közgazdasági értesítés.** Gabonapiac. Buza. A nagy hidegek miatt áru kevés jön a piacra s ára tartott. Fizetnek I-ma búzáért mm.-ként 900 leut. — Tengeri. Kinálat már élénkebb s így a kereslet teljes kielégítést nyer, ára 140—145 leu litervékánként. — Krumpli. 45—50 leu litervékánként. — Élelmiszer: Tojás. Ellanyhult. A 6 leura főlhajtott árak a nagy kinálat következtében leszálltak 3 leura, rövidesen 2 leura fog lesni az ára darabonként. — Vadbőr. Kevés esett az idén minden fajból. Az árak elég magasak. Fizetnek I-ma nyulbőrért 50—60 leut. Róka 1000, nyest 3000, macska 150 leu darabonként.

— **A pöcegödör-tisztító díjai tárgyában** figyelmeztetjük olvasóinkat, hogy a tanács a nagyláda díját állapította meg 70 leiben, míg a kisláda díját szabad alku tárgyának hagyta fenn. Amennyiben a vállalkozó a megállapodáshoz nem tartaná magát, a polgármesteri hivatal konkrét panasz esetén érvényt szerez a kötött szerződésnek.

AUTO-RENAULT

A jelenkor legjobban készített és legolcsóbb európai gyártmányu autója. Tartós, nagy ellenálló képességű, gazdaságos, kevés benzin és olaj-fogyasztása miatt.

Részletfizetési kedvezmény!

Megtekinthető:

AUTO-RECORD

M. VIZHÁNYÓ

a Hunyad és Alba Inf. (Alsófehér) megyék egyedélárusító autókereskedelmi vállalatnál

ALBA-IULIÁN.

78

5—10

— **Megszökött a rendősről a gyilkos Sándor Géza.** A Freilich-féle korcsmai gyilkosság hirhelt hőse: Sándor Géza, nemcsak a tordai s megyesi rendőrség kezéből tudott kisurranni, mert a sok szökés és lögés után, a szászvárosi rendőrség sem lévén eléggé körültekintő és óvatos a nótirius gazemberrel szemben: egy alkalmas pillanatban megugrott a szászvárosi rendőrség kezéből is. Állítólag Petrozsény felé vette az útját. Szóval megint üthetik a nyomát városunk legnagyobb bűnözőjének. Itt említjük meg a szökéssel kapcsolatosan, hogy Trifu Almasan belehalt a Sándor Géza késelése által okozott sebesülésbe s a mult héten temették el a szerencsétlen embert Szászvároson, kevés azután, hogy gyilkossa megint kerekelt oldott.

— **Füüdőrend.** A helybeli kádfüüdő bármely csütörtök, péntek, szombaton egész nap és vasárnap délelött, a gőzfüüdő urak részére bármely szombaton délután van nyitva. Gőzfüüdő hölgyeknek február hó 16-án.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak a testületeknek és egyeseknek, kik szeretett édesapánk elhunytá alkalmából mély fájdalmunkat részvétnyilatkozatukkal s a temetésen való megjelenésükkel enyhíteni igyekeztek, hálás köszönetet mondunk.

Székely János,

Dr. Székely Ferenc és neje.

A tudomány köréből.

A keleti hipnózis.

A hipnotizmus és ezzel rokon mesmerizmus név alatt ösmert jelenséget keleten a legrégebb időtől kezdve mai napig ismerik és gyakorolják. Sok idővel a görög civilizáció előtt, arya-hinduk már birtokában voltak azon titkos erőknél, melyeket csupán az akaraterő, vagy bizonyos mozgások által gyakoroltak mások akarata fölött. A hinduk mint faj, a gondolat vagy akaraterő kultiválásában a világ összes népfaja között, a legrégebb és legeleső helyen állanak, mert ezek ugyszólván évezredek óta ezen erők fejlesztésének szentelik idejüket.

A fő hely és központ, ahol a mesmerizmust vagy hipnotizmust minden alakjában és fázisában gyakorolják, Kelet-Bengáliának misztikus két városa: Kamrupa és Kamakhya, mely helyeket leginkább Tantrikrit testvérek szövetkezete lakja; akik a hipnotizmus különféle formáját gyakorolják.

A misztikus, vagy az okkult-tanok követői három főcsoportra oszlanak, u. m. Yogik vagy Sadhusok, Tantrikritok vagy Fakirok és Kapalikok vagy Brahminok.

A hinduk a hipnotizmust hat osztályra osztják, mely a Vedák, Kârma-Kânda részében van felsorolva. A hipnotizmus hat osztálya következő: Sânti-Kârma, Basi-Karana, Stambhana, Biduisana, Uesatana és Mârâna. Ezen hat osztályból csakis a Sânti-Karma az ugynevezet fehér magia, míg a többi a fekete magia. Sânti-Kârma a szertartásokat, s más eljárásokat tanít u. m. a betegségek gyógyítását és a rossz és hártékony befolyások által előidézett bajok megszüntetését. Ezzel csak a Yogik foglalkoznak.

Érdekes esetet beszél egy utazó: Kásmirban, Juno városától néhány mértföldnyire, egy híres adeptust, Coomra Swamit, látogatta meg. Különféle témáról beszélgetve Coomra Swami oda nyilatkozott, hogy az ugynevezet anyag egyáltalán nem is létezik.

„Valóban — mondá az utazó — ez a kijelentésed határozottan meglep! Te ezzel ta-

án azt is gondold, vagy mondod, hogy ezen óriási és gazdag völgyek nem léteznek csak az én képzeletemben?”

„Ezen óriási hegyek — válaszolá az adeptus, mialatt sajtáságosan nézett rám és kezével intett — hol vannak?” — Amint elfordultam az adeptustól s körülnéztem, nem láttam többé a Himalaya-hegység hófedte bérceit sem a völgyeket, tekintetem a semmiségbe veszett. Az óriási hegységek, völgyeivel, mindennel eltűnt, elöttem csak a nagy üres tér maradt meg. Sőt még a talpam alatt levő szikla is eltűnt, noha úgy éreztem, mintha láthatatlan talajon állanék. Kimondhatatlan volt az érzésem és ezen illúzió nyoc-tiz percig tarthatott, midőn egyszerre csak a hegység körvonalait kezdtem látni, mintegy ködből kibontakozva s néhány másodperc múlva az egész táj visszanyerte előbbeni alakját.

„Hisz ez nem volt egyéb, mint egy csodálatos hipnotikus eset” gondolám. Mire Coomra Swami azt mondá: „az ám hipnotikus eset, igen is, nem is. Azon tünemény melyet ti hipnotizmusnak neveztek, azon tényben leli magyarázatát, hogy ha valaki, aki ezen okkult erőket ösméri és ennek segélyével érzékeidet bármely irányban megváltoztatja, úgy azon világ is, mely az anyagok halmazából áll, szintén megváltozik vele. És így ismét csak azon örök igazsághoz térünk, hogy mindezek után, az általad nevezet világ nem egyéb, mint Mâyâ vagy illúzió; reményem, örökre megjegyzed és hogy megértetted.”

Még egy eset, mely egy angol folyóiratban következőképpen van leírva: Néhány évvel ezelőtt egy Sziszol nevű Jogi, Madrasban misztikus meditációit egy szabad téren szokta tartani, még pedig ülő helyzetben, a levegőben függve, minden támasz nélkül. A nap bizonyos szakában kísérőivel kiment a térre és fehér lepellel takartatott le és a levegőbe ültették, hol félig behunyt szemekkel, monoton éneket dudolva, ült fél óráig. Ezután ismét letakarták és levették levegő trónusáról.

India és vele szomszédos tartományok városaiban gyülekezések, vagy vásárok alkalmával gyakran látható az ugynevezet „kötélfogás.”

Ez a mutatvány igen eredeti. A Fakir a levegőbe dobb egy kötelet és ez egyik végével a levegőben marad, mintha valami láthatatlan horogon függne. A Fakir egy gyereknek megparancsolja, kusszon fel. A gyerek felkuszik és fent a kötél végén megállapodik. A Fakir fogai közé éles kést fogva a gyerek után kuszik, megfogja a gyermeket és darabokba vagdalja, a véres hulla darabjait pedig a nézők közé dobja, ahol a hulla darabok borzasztó vonaglásban fetrengenek. A Fakir lejön a kötélről, összeszedi a hulla darabokat összeállítja a széjjel darabolt testet és az ismét él, ezek után újra felküldi a gyereket a kötélre, midőn felér a legvégére, a kötél gyerekestől együtt, eltűnik.

Ehhez hasonló hajmeresztő és borzadalmas mutatványok Indiában napirenden vannak.

Ezen mutatványok azon az akaraterőn alapozanak, mellyel az illető Fakir a nézőket ugyszólván hipnotizálja s minden egyes nézőnek azt szuggerálja, hogy amit ő, a Fakir akar, azt kell látnia.

Mielőtt a Fakir valamit be akar mutatni, hogy a nézőket összegyűjtse. kézi dobon kezd dobolni, karjait sajtáságos módon ideoda lóbázza. Midőn a nézők jókora kört alkotnak körülötte, gondolatát koncentrálja s gondolatában az egész gyülekezetnek azt szuggerálja, hogy befolyása alatt álljanak. Ez azonban csakis úgy érhető el, ha az illető sajt

akarata fölött tetszés szerint rendelkezik. Az akaraterije által minden egyes nézőt hipnotizál és telepatikus uton szuggerálja nekik, hogy befolyása alatt vannak és mindenki azt fogja látni amit ő parancsol, hogy lásson. Midőn ez megtörtént azt parancsolja: „Nézétek ezt a kötelet, a levegőben függ.“ Mig ezt mondja, koncentrálja teljes akaraterijét, és ezek azt látják, amit ő mondott.

A Kapalikok is szoktak néha néha-néha ilyen előadásokat tartani, de miután ezek többnyire fanatikusok, tehát intoleránsok is, kegyetlenkedéseik miatt rettegettek. Még a bensülött sem mer vele félreeső helyen találkozni, mert biztosan tudja hogy áldozata lesz. A Kapalik ismertető jele az övéről fényes vékony láncon függő fél koponya, melyből szertartásuk alkalmával bódító italt isznak. Ezeket különben még balkezű-rendnek is hívják, miután a hipnotikus jelenségek előidézésére, bal karjukat használják. A már sokszor leirt és híressé vált Kali istennőnek bemutatott emberi áldozatok, mind az ő művük. Annyira fanatikusok, hogy a velük félreeső helyeken találkozókat, teljesen hipnotizálják, úgy, hogy azok önként áldozzák fel magukat az istennőnek, vagy pedig proceszsiók alkalmával, midőn az istennő bálványát nehéz járművön vonszolják, az áldozatok, akik a Kapalik által hipnotizálva lettek, a kerekék alá vetik magukat, hogy a szent kerekék által töressék össze testüket. Ezek Bengáliának rémei. A keleti hipnózis kiváló jelenségei tartozik az u. n. élveeltetés, midőn a Fakirok hipnotikus álomba ejtenek és ezen állapotban napokig, hónapokig sőt évekig, a szó legteltesebb értelmében, el vannak temetve.

Egy érdekes esetet egy magyar mérnök leírásáról:

„1896-ban, legutóbbi országos kiállításunk alkalmával a Lágymányoson épült Konstantinápolyban egy Fakir mutatta be produkcióit többek közt a fakirok által nem ritkán demonstrált megsebezhetetlenséget is. Törrel átszurta karizínait, nyakizmait, arcizmait stb. Mérgesnek konstatált kigyók fejét leharapta, az üvegpoharat úgy harapta keresztül, rágta meg és nyelte le, akár a kenyeret. Forró olajat kanalként nyelt s legvégül egy 6 lövetű revolvert, — melyből mindnyájunk szemeláttára előzőleg 2 lövést egy másfél cm. vastag fadestkába lőtt — mellének szegezett és elsütötte, a töltény úgy pattant vissza, akár egy gummilabda. Gauklerségnek tartottuk mindnyáján, kik ezt láttuk s nem igen akartunk abból semmitsem elhinni, amint nem is hihető el a felsoraltak közül egyik, vagy másik jelenség, mielőtt arról legalaposabban meg nem győződünk. A Fakirt megvizsgáltuk, valamint megvizsgáltuk a szereket is és azt tapasztaltuk, hogy a Fakir testén semmiféle preparátum nem volt található. A kard, kés, tör és a revolver mind a legtekélyesebb eszköz volt s csak az volt megállapítható, hogy a produkció előtt a Fakir egy üveg és ásványokból alkotott anyagot gyujtott meg s annak füstjében bizonyos mozgásokat végzett, hasonlókat a dervisek s keleti népek ekstázisos állapotát előidéző mozgásokhoz. Körülbelül 15 perc után a Fakir ekstázisos állapotba jutott s ebben az állapotban végezte főt említett produkcióit.

A látottak közelebbről érdekelvén bennünket, a Fakirt annak kísérőjével együtt egy szűkebb körben tartandó produkcióra kértük fel, aminek másnap délután 2 órakor meg is felelt. Miután az ekstázisos állapotot létrehozta, az ő engedelmével és beleegyezésével úgy résztvevő barátaim, mint magam is, véghez vittük az egyes műszerekkel a vágások

kat és szúrásokat. Sehol egy csepp vér nem volt látható, sehol vérösszefutás nyomai nem mutatkoztak s a megsebzés, illetőleg átlukasztás után 2—3 perccel később alig volt megállapítható, hogy egyik, vagy másik izmot keresztülszurtuk. Az olaj általam vásárolt és a helyszínén felforralt olaj volt, melyet ezen állapotban ép úgy nyelt le, mint azt az első produkció alkalmával volt alkalmunk latni. Rákerült a sor a revolverre. Bármennyire erősítette is a Fakir kísérője, hogy csak bátran szegezzük a fakir mellének, vagy testének akármely más részére, bátorságunk mindannyiunkat elhagyott, mert nem mertük egy esetleg balsiker odiumát is a Fakir kísérője azonban ennek valódiságáról is meg akart bennünket győzni, elsütötte a revolvert s a már előbb említett jelenség ismétlődött. Megjegyzem, hogy a revolver sajátom volt, általam akkor vásárolt töltényekkel megtöltve.

VIDÉKI

előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy esedékessé vált előfizetési díjaikat a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“ címére postafordultával beküldeni sziveskedjenek. Tisztelettel: a KIADÓHIVATAL.

Értesítés!

A n. é. közönség szives tudomására hozzuk, hogy a **Thomas Binder** féle világmárkás **sörgyár** helybéli — a „Transsylvania“ szálloda udvarában lévő — lerakatának vezetését f. év január hó 1-től átvettük.

Tisztelettel: **Branga & Stefan** bérloők.

Eladó házak. A Str. Titu Maiorescu 6 sz. és Str. O. Iosif 12 sz. alatti házak (melyek egy telket alkotnak) olcsó áron eladók. Bővebb felvilágosítást lapunk szerkesztőségében nyerhetnek az érdeklődők.

86 2-2

Uj gramophon-lemezek nagy választékban érkeztek, **Jókai összes művei** megvételre kerestetik a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“ papírüzletében.

Cenzurat: de pretorul **Dămian**.

„ERZSÉBET“-MOZI

A KONVIKTUSBAN.

Alapítva 1911-ben. — Ig. váll. Neuvirth György.

Uj bankcég Szászvároson! Kezes nélkül, betáblázás nélkül **mindenkinek** rendelkezésére állanak ebben a buval bélet, pénztelen világban **vasárnap d. u. 4-től és este 8 órától**

Pat és Patachon

a legnépszerűbb bankárok az „Erzsébet“ moziban. — Ezenkívül a legszebb szalondráma

MISS AMERIKA

a Kincs és Szépség harca.

Szenzációs ujdonság, háromszin eljárás a filmfényképezés terén. — Felvételek természetes színekben.

Eladó egy fürdőkád. Megtekinthető a könyvnyomdában.

Légköri zavarok nem bántják, s a legtökéletesebb műélvezetben lesz része, ha

Parlophon

grammaphonon

Parlophon

lemezekről

hallgatja otthonában a világ legnagyobb művészeit.

E világhírű márka gyártmányai **feltűnő olcsó árban** a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“ papírkereskedésében kaphatók

Nincs a megyében napilap,

s így a megyei vonatkozású eseményeket, személyi és egyéb híreket, rendeleteket s üzleti vonatkozású hirdetéseket

csakis a megyében megjelenő ujságokból olvashatja.

Rendelje meg a 16 év óta fennálló s a megye minden részébe járó

„Szászváros és Vidéké“-t

Előfizetési ára: Egész évre 240, félévre 120, negyed évre 60 leu. Hirdetési olcsók!